

W JAKI SPOSÓB DOKARMIĄĆ DZIKIE KACZKI I ŁABĘDZIE ZIMĄ? URZĘDNIICY UCZULAJĄ I INFORMUJĄ, BO NIE KAŻDY WIE

Monika Wójcik, fot. Pixabay

Jak co roku w sezonie zimowym, jak bumerang wraca kwestia zasad związanych z dokarmianiem dzikich kaczek i łabędzi.

- Kaczki i łabędzie należą do ptaków żyjących w pobliżu zbiorników wodnych, które są dla nich źródłem pożywienia. Na co dzień spożywają rośliny wodne, małże, ślimaki oraz larwy owadów. Od razu można zauważyć, że jest to dieta zupełnie inna niż proponowana najczęściej przez człowieka - podkreślają urzędnicy z gminy Janów.

Gdy przyjdą silnie mrozy i wspomniane ptaki nie są w stanie zdobyć samodzielnie pokarmu, to wówczas można rozpocząć dokarmianie.

- Jeśli robimy to przez cały rok, zaburzamy naturalny rytm życia łabędzi i kaczek. W efekcie nie szukają pokarmu samodzielnie, przestają bać się ludzi i nie odlatują na zimę - dodają pracownicy urzędu gminy.

Kaczki lubią jeść marchewkę, otręby, płatki zbożowe, ziarna zbóż, białą kapustę oraz niesolone ziarna kukurydzy.

- Bardzo ważne aby nie dokarmić ptaków pieczywem, gdyż bardzo im ono szkodzi. Podczas jego trawienia powstaje kwas chlebowy, który zakwasza układ pokarmowy, a to może prowadzić do niebezpiecznej kwasicy żołądka. Ponadto sól znajdująca się w wypiekach zaburza gospodarkę wodną organizmu. Schorzenia układu pokarmowego powodowane przez złą dietę osłabiają ptaki, co może prowadzić do ich śmierci - tłumaczy.

Nadmiar spożywanego pieczywa odpowiada również za cukrzycę, stłuszczenie żołądka, uszkodzenie nerek, a także stawów, które może skutkować rozwojem tzw. zespołu anielskiego skrzydła.

Długa lista możliwych niebezpieczeństw powinna przekonać wszystkich dokarmiających do wyboru innego rodzaju pożywienia, które dostarczą kaczkom i łabędziom wartościowych składników odżywczych.

- Pokarm najlepiej podawać w ilości, która zostanie od razu zjedzona przez ptaki i umieścić na brzegu stawu w taki sposób, by nie miał kontaktu z wodą. W przeciwnym razie szybko zamarnieje i spleśnieje. Warto wybrać spokojne miejsce, mniej uczęszczane przez ludzi i nie podchodzić do ptaków - argumentują urzędnicy.

Jak podkreślają, powyższe zasady nie powinny zniechęcać do pomocy ptakom, ale ukierunkować starania na mądre karmienie dzikich zwierząt. Przy okazji będzie to też ważna lekcja dla najmłodszych mieszkańców gminy budując w nich nowe i dobre nawyki.

BARDZIEJ EKOLOGICZNE PALIWO E10. NIE WSZYSCY BĘDĄ JE MOGLI TANKOWAĆ

Piotr Biernacki, fot. Freepik

Od 1 stycznia 2024 roku na stacjach paliw w całym kraju będzie wprowadzane sukcesywnie nowe paliwo - benzyna silnikowa 95-oktanowa z zawartością do 10 proc. biokomponentów - tzw. E10. Zastąpi benzynę E5 o liczbie oktanowej 95. Właściciele starszych aut nie będą mogli jej jednak tankować.

Benzyna silnikowa E5, która zostanie zastąpiona benzyną E10, zawiera maksymalnie do 5 proc. objętościowo bioetanolu, podczas gdy benzyna E10 będzie zawierała maksymalnie do 10 proc. biokomponentów.

- Ta zmiana nie wymaga dodatkowych działań od większości właścicieli pojazdów. Właściciele starszych pojazdów powinni sprawdzić, czy ich pojazdy są dostosowane do tankowania nowego paliwa. Można to zrobić poprzez instrukcję pojazdu, informacje na klapie wlewu paliwa lub u sprzedawcy czy producenta pojazdu - podkreślają przedstawiciele Ministerstwa Klimatu i Środowiska.

Z nowym typem paliwa powinny dobrze współpracować auta osobowe z silnikiem o zapłonnie iskrowym wyprodukowane po 1 stycznia 2010 roku. Problem więc z tankowaniem będzie dotyczył samochodów starszych. Do tych trzeba będzie dostarczać benzynę o liczbie oktanów 98, której skład biochemiczny pozostanie niezmienny. Ucierpi jednak portfel, bo to produkt znacząco droższy niż dotychczasowa 95.

- Benzyna E10 jest już szeroko stosowana na całym świecie, w tym w Europie, Stanach Zjednoczonych i Australii. Od 2016 roku jest również paliwem wzorcowym, na którym nowe samochody są testowane pod kątem emisji i osiągnięć. Zgodnie z raportem organizacji zajmującej się wykorzystaniem biokomponentów ePure bioetanol ma mniejszy ślad węglowy - średnio o około 70 proc. w porównaniu z paliwami kopalnymi, takimi jak benzyna silnikowa

wa pochodząca z przeróbki ropy naftowej - zaznacza resort klimatu i środowiska w komunikacie prasowym.

Jak podnoszą, głównym celem zmian jest ograniczenie negatywnego wpływu sektora transportu na zdrowie ludzi i środowisko naturalne, w tym poprawa jakości powietrza w dużych miastach gdzie transport samochodowy jest głównym emitentem zanieczyszczeń.

- Zwiększenie udziału biopaliw w paliwach transportowych ma umożliwić Polsce także osiągnięcie unijnego celu 14 proc. udziału paliw pochodzących z surowców odnawialnych w paliwach zużytych w transporcie oraz zmniejszyć zależność od paliw kopalnych - uzasadniają urzędnicy.

Ministerstwo Klimatu i Środowiska przygotowywało na potrzeby kierowców przeglądarkę, w której można sprawdzić kompatybilność samochodów danej marki z danego rocznika. Wyszukiwarka jest dostępna na stronie e10.klimat.gov.pl.

NOWE POJAZDY JUŻ NA SŁUŻBIE

Piotr Biernacki, fot. Mirosław Cichy/WFOŚiGW w Katowicach

Policjanci z województwa otrzymali kluczyki do trzydziestu nowych pojazdów. Ich zakup wsparł Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach.

6 grudnia przed Komendą Wojewódzką Policji w Katowicach odbyła się uroczystość przekazania nowych samochodów dla jednostek z terenu województwa śląskiego.

Stróże prawa odebrali kluczyki do radiowozów z napędem hybrydowym, między innymi z rąk prezesa WFOŚiGW Tomasza Bednarka. Te nowoczesne pojazdy mają służyć policjantom z dwudziestu komisariatów.

- Wymianę starej policyjnej floty na ekologiczne pojazdy WFOŚiGW w Katowicach dofinansuje także w przyszłym roku. Śląska policja otrzyma sześćdziesiąt podobnych wozów - zaznacza prezes katowickiego Funduszu.

DZIECI I MŁODZIEŻ DLA CZYSTEGO POWIETRZA

Piotr Biernacki, fot. WFOŚiGW w Katowicach

Do końca listopada Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach przyjmował prace w konkursie plastycznym na ekologiczny plakat z zakresu efektów likwidacji niskiej emisji - „Tak dla Czystego Powietrza”.

Konkurs adresowany był do dzieci i młodzieży w wieku od trzech do czternastu lat. Możliwość udziału w nim miały więc przedszkolaki, uczniowie szkół podstawowych oraz podopieczni świetlic środowiskowych z terenu województwa śląskiego.

Nagrody zostaną przyznane w pięciu kategoriach wiekowych. Dla dzieci w wieku przedszkolnym, pomiędzy szóstym a siódmym rokiem życia, w wieku od ośmiu do dziewięciu lat, jak i tych starszych liczących sobie od dziesięciu do jedenastu wiosen oraz w wieku w przedziale pomiędzy dwunastym a czternastym rokiem życia.

- Jury konkursu „Tak dla Czystego Powietrza” nie miało łatwego zadania. Olbrzymie zainteresowanie konkursem sprawiło, że na tegoroczną edycję konkursu plastycznego na ekologiczny plakat wpłynęło sto siedemdziesiąt cztery prace. To była prawdziwa uczta duchowa - podkreślają przedstawiciele WFOŚiGW w Katowicach.

FUNDUSZ ZAPRASZA NA DZIESIĄTĄ EDYCJĘ KONKURSÓW ZWIĄZANYCH Z ZIELNYMI PRACOWNIAMI

Piotr Biernacki, fot. Urząd Gminy Mstów

Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach ogłosił dziesiątą edycję konkursów „Zielona Pracownia _Projekt2024” oraz „Zielona Pracownia2024”.

W porównaniu do poprzednich cele działania się nie zmieniły. Chodzi o dofinansowanie projektu projektu szkolnej pracowni, dla uczniów od czwartej do ósmej klasy i szkół średnich, na potrzeby nauk przyrodniczych, biologicznych, ekologicznych, geograficznych, geologicznych czy chemiczno-fizycznych. W drugim przypadku dotacja przeznaczona może być już na same prace budowlane przestrzeni klasowych czy zakup niezbędnych materiałów i pomocy dydaktycznych.

Na prace koncepcyjne wnioski mogą składać same placówki oświatowe, natomiast w kolejnym już wyłącznie organy prowadzące szkoły.

- Ocenie podlegać będzie pomysł na zagospodarowanie pracowni - wykorzystanie przestrzeni, funkcjonalność, estetykę, kreatywność, innowacyjność rozwiązań oraz różnorodność pomocy dydaktycznych, wyposażenia i sprzętu oraz zasadność ich zakupu. Maksymalna wysokość nagrody nie może przekroczyć 20 proc. kosztu całkowitego wdrożenia projektu i stanowić kwoty wyższej niż 12 tys. zł - precyzują pracownicy WFOŚiGW w Katowicach zaświadczając o konkursie „Zielona Pracownia _Projekt2024”.

Zgłoszenia dokonywać można do 26 stycznia 2024 roku. Nieco później natomiast wystartuje nabór w „Zielona Pracownia2024”. Wnioski składać będzie można w terminie od 1 marca do 5 kwietnia przyszłego roku.

- Celem konkursu „Zielona Pracownia2024” jest dofinansowanie w formie dotacji wniosków dotyczących utworzenia pracowni. Dotacja będzie udzielana z uwzględnieniem efektów zadania i możliwości finansowych Funduszu do wysokości 80 proc. kosztów kwalifikowanych z zastrzeżeniem, że maksymalna kwota dotacji nie może przekroczyć 48 tys. zł - wyjaśniono.

Istotnym novum jest natomiast to, że dokumenty do Funduszu należy złożyć wyłącznie w formie elektronicznej. Powinny one trafić do instytucji w podanych wyżej terminach, w ostatnim dniu najpóźniej do godz. 15.30.

Przesłane muszą zostać za pośrednictwem Platformy Usług Administracji Publicznej (ePUAP), na elektroniczną skrzynkę podawczą WFOŚiGW lub z wykorzystaniem usługi e-Doręczeń, zgodnie z instrukcją zamieszczoną na stronie www.wfosigw.katowice.pl/eupuap.html.

OSTATNI DZWONEK DLA GMIN NA PIENIĄDZE Z PROGRAMU „CZYSZTE POWIETRZE”

Piotr Biernacki, fot. Mirosław Cichy/WFOŚiGW w Katowicach

Już tylko do końca tego roku potrwa nabór dla samorządów zainteresowanych udziałem w programie „Czyste Powietrze”. To szansa na przedłużenie dotychczasowej współpracy z gminami, które już korzystały z zachęt finansowych programu oraz dla tych, które chciałyby zgłosić się po raz pierwszy. Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej wprowadza nową zachętę dla gmin. To dopłata za pomoc w wypełnianiu i składaniu wniosków o płatność. Na ten cel zarezerwowano ponad 121 mln zł na cały okres wdrażania programu.

Od 2021 roku NFOŚiGW finansuje uruchomienie i prowadzenie gminnych punktów konsultacyjno-informacyjnych programu „Czyste Powietrze”, premiując złożone wnioski o dofinansowanie oraz docenia najbardziej aktywne gminy. W tym roku do zawierania przez wojewódzkie fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej z gminami porozumień, wprowadzono nową zachętę finansową dotyczącą wniosków o płatność. Ponadto, na razie pilotażowo w województwach małopolskim i świętokrzyskim, testowane jest też nowe rozwiązanie opierające się na współpracy z gminami, które podjęły się roli operatorów programu „Czyste Powietrze”.

Maksymalna, możliwa do uzyskania przez gminę kwota, to 35 tys. zł na uruchomienie i prowadzenie punktu konsultacyjno-informacyjnego programu „Czyste Powietrze” przez rok od dnia zawarcia porozumienia lub aneksu. Gminy, które zawierają porozumienia dotyczące prowadzenia punktu konsultacyjno-informacyjnego po raz pierwszy, mogą ponosić i kwalifikować związane z tym koszty od 1 kwietnia 2023 roku. Natomiast samorządy, które podpiszą aneksy na kolejny rok współpracy, będą miały pokrywane koszty kwalifikowane od następnego dnia po upływie okresu kwalifikowalności z porozumienia w brzmieniu dotychczasowym, do upływu roku od zawarcia aneksu.

Dla wszystkich gmin w Polsce - na uruchomienie i prowadzenie punktów konsultacyjno-informacyjnych programu „Czyste Powietrze” - NFOŚiGW zarezerwował niemal 87 mln zł.

Tak jak dotychczas gmina otrzyma 150 zł za złożony wniosek o dofinansowanie (na podwyższony lub najwyższy poziom dofinansowania (z wystawionym zaświadczeniem o dochodach) oraz 50 zł za wniosek o podstawowy poziom dofinansowania. Gmina dostanie także 25 zł jeśli poinformuje wnioskodawcę o możliwości złożenia w banku wniosku o kredyt z dofinansowaniem na częściową spłatę kapitału.

Nowym elementem finansowego wsparcia, który ma pomóc sprawniej rozliczyć beneficjentów programu, jest ryczałt za złożone wnioski o płatność końcową w wysokości 150 zł po wypłacie końcowej na rzecz beneficjenta (za przekazany za pośrednictwem gminy do WFOŚiGW wniosek o płatność końcową).

Większe zaangażowanie gmin w pomoc w wypełnianiu i składaniu wniosków o płatność przyczyni się do ich lepszej jakości, co będzie miało pozytywny wpływ na tempo ich rozpatrywania i wypłaty dotacji przez fundusze wojewódzkie.

Dodatkowa kwota na finansowanie dla gmin w postaci ryczałtu za końcowe wnioski o płatność zakończone płatnością końcową, przewidziana na cały okres wdrażania programu, to ponad 121 mln zł.

Dla najbardziej aktywnych gmin (około 30 proc. gmin uczestniczących w programie) przyznane zostaną dodatkowe środki na pokrycie kosztów związanych z wdrażaniem „Czystego Powietrza” w łącznej kwocie 25 mln zł, w ramach kolejnego rankingu obejmującego okres od 1 kwietnia 2022 roku do 31 grudnia 2023 roku.

Wskaźnikiem aktywności gmin będzie liczba wniosków o dofinansowanie złożonych z terenu danej gminy (tj. budynków o terenie gminy, które objęte będą modernizacją w ramach programu „Czyste Powietrze”) w ustalonym okresie obowiązywania rankingu, podzielona przez liczbę budynków jednorodzinnych na terenie danej gminy. Wynik będzie pomnożony przez liczbę sto, co pozwoli określić procentowy wskaźnik aktywności danej gminy. Ranking zostanie opublikowany przez NFOŚiGW do końca drugiego kwartału przyszłego roku.

- Gminy mają realny wpływ na poprawę jakości powietrza na swoim terenie. Program „Czyste Powietrze” ułatwia samorządom podejmowanie efektywnych działań w tym zakresie. Jak co roku, zainteresowanym korzyściami finansowymi gminom, we współpracy z funduszami wojewódzkimi, udostępniamy nowe środki, dzięki którym codziennie zmienia się jakość życia Polaków w ich poddanych termomodernizacji domach wyposażonych w nowoczesne źródła ciepła spełniające najwyższe normy. Warto przypomnieć, że do naszego programu zgłosiło się około 86 proc. polskich gmin, które zapraszamy do dalszej współpracy. Otwieramy też drzwi dla tych samorządów, które jeszcze nie miały okazji korzystać z naszych zachęt finansowych w programie - mówi Paweł Mirowski, pełnomocnik prezesa rady ministrów ds. programu „Czyste Powietrze” i efektywności energetycznej budynków oraz wiceprezes NFOŚiGW.

Program „Czyste Powietrze” - z budżetem 103 mld zł - to największa proekologiczna inicjatywa w polskiej historii służąca skutecznej walce ze smogiem oraz poprawie efektywności energetycznej jednorodzinnych budynków mieszkalnych. „Czyste Powietrze” to szansa dla Polaków nawet na 136,2 tys. zł bezzwrotnej dotacji na termomodernizację, nowe źródło ciepła i audyt energetyczny. Do tej pory z finansowej pomocy skorzystało ponad siedemset trzydzieści tysięcy polskich rodzin, które zdecydowały się na ekoinwestycje za ponad 20 mld zł.

Projekt, pod nadzorem Ministerstwa Klimatu i Środowiska, jest realizowany od września 2018 roku przez NFOŚiGW wraz z szesnastoma funduszami wojewódzkimi. Partnerami są również gminy, prowadzące w całej Polsce ponad dwa tysiące punktów konsultacyjno-informacyjnych programu „Czyste Powietrze” (beneficjenci otrzymują tam kompleksową pomoc w złożeniu wniosku o dofinansowanie czy też rozliczeniu przedsięwzięcia), oraz wybrane banki oferujące Kredyt Czyste Powietrze.

